

Handläggare
Karolin Gavling
Telefon: 08 508 121 96

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
20 mars 2025

Remiss - Program för öppen förskola, KS 2024/1410

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2024/1410

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

I kommunfullmäktiges budget 2024 fick förskolenämnden i uppdrag att, i samarbete med stadsdelsförvaltningarna, ta fram riktlinjer för öppen förskola. Med anledning av nya tillämpningsanvisningar föreslås riktlinjerna rubriceras *program för öppen förskola* för att bättre stämma överens med uppdragets intentioner.

Syftet är att säkerställa en jämn kvalitet och god uppföljning av verksamheten. Det sociala perspektivet och arbetet med inskrivningsgrad ska vara tydligt närvarande.

Öppen förskola fungerar som en mötesplats för barn och medföljande vuxen. På öppna förskolan erbjuds de yngsta barnen möjlighet att delta i pedagogiska gruppaktiviteter och medföljande vuxna ges möjlighet till social gemenskap. Besökarna deltar i aktiviteter planerade utifrån deras efterfrågan och lokala behov.

Introduktionsförskola är en del av öppen förskola med riktade insatser för utrikesfödda föräldrar med särskilt fokus på språkutvecklande arbete, föräldraskapsstödjande aktiviteter och insatser för inskrivning i förskola. I de stadsdelar där behov finns, av både varaktig och mer tillfällig karaktär, ska introduktionsförskolas arbetssätt vara en självklar del av verksamheten.

Förvaltningen ser positivt på förslaget till *Program för öppen förskola* eftersom syftet är att säkerställa en jämn kvalitet och god uppföljning av verksamheten.

Förvaltningen tycker att det är bra att programmet lyfter att innehållet i verksamheten i första hand riktar sig mot barnen och att den utformas i nära samarbete med medföljande vuxen. Samt att aktiviteter, planering och utformande utgår från besökarnas behov och närområdets karaktär.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat program för öppen förskola till Södermalms stadsdelsnämnd för yttrande senast den 28 mars 2025. Ärendet har även remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden samtliga stadsdelsnämnder samt Region Stockholm.

Ärendet

I kommunfullmäktiges budget 2024 fick förskolenämnden i uppdrag att, i samarbete med stadsdelsförvaltningarna, ta fram riktlinjer för öppen förskola. Utifrån stadens nya tillämpningsanvisningar och intentionen med uppdraget föreslås dokumentet rubriceras *program för öppen förskola*. Programmet ska bidra till att säkerställa en jämn kvalitet och en god uppföljning av verksamheten. Det sociala perspektivet och arbetet med inskrivningsgraden på förskola ska vara tydligt närvarande i programmet.

Öppen förskolas uppdrag i enlighet med skollagen 25 kapitlet, 3§
"Den öppna förskolan ska erbjuda barn en pedagogisk verksamhet i samarbete med de till barnen medföljande vuxna samtidigt som de vuxna ges möjlighet till social gemenskap."

För att omsätta uppdraget enligt skollagen omfattar öppen förskola följande målområden;

- Tillgängliga verksamheter med generösa öppettider
- Attraktiva mötesplatser med aktiviteter av god kvalitet
- Välutbildad personal med relevant kompetens
- Aktiv samverkan med centrala aktörer
- Uppföljning och utvärdering för fortsatt utveckling

Öppen förskola är en verksamhet som är frivillig att besöka och riktar sig till barn som inte är inskrivna i förskola, från nyfödda till start i förskoleklass och medföljande vuxen. Det är en plats där barn får möjlighet att möta andra barn i samma ålder, delta i gruppaktiviteter och utvecklas i en pedagogiskt planerad miljö som bjuder in till lek och gemenskap. Medföljande vuxen får möjlighet att träffa andra föräldrar och vuxna samt möjlighet att få stöd i sin föräldraroll.

Öppen förskolas arbete syftar även till att främja integration och motverka ohälsa och riktar sig till både barn och deras föräldrar;
- *till barnen* för att de ska få möta en pedagogisk verksamhet som bidrar till utveckling samt igenkänning av såväl aktiviteter som pedagogiskt material när de börjar på förskola.

- *till medföljande vuxen* för att uppmuntra och motivera dem att skriva in barnen i förskola och för att själva fortsätta med studier eller arbete efter föräldraledighet.
- *till både barn och medföljande vuxen* för att kunna delta i aktiviteter som ger språkglädje, skapar nyfikenhet, lust och vilja att kommunicera. Sång, berättande, litteratur, lek och samtal är exempel på innehåll som barn och medföljande vuxen får möjlighet att uppleva tillsammans.

För detta krävs personal med relevant grundkompetens som deltar i kontinuerlig fortbildning samt aktiv samverkan med andra funktioner i samhället som till exempel *barnavårdscentral, vuxenutbildning, familjerådgivning, bibliotek* med flera.

Introduktionsförskola är en verksamhet med riktade insatser för språkutvecklande arbete, föräldraskapsstödande aktiviteter och insatser för inskrivning i förskola. I de stadsdelar där behov finns, av både varaktig och mer tillfällig karaktär, ska introduktionsförskolans arbetssätt vara en självklar del av verksamheten. Introduktionsförskolor är integrerade och samlokaliserade med öppen förskola och introduktionsförskola är därför en del av *Program för öppen förskola*.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i stadsdelsdirektörens stab- och kansli i samverkan med förskoleavdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen den 10 mars 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på förslaget till *Program för öppen förskola* eftersom syftet är att säkerställa en jämn kvalitet och god uppföljning av verksamheten.

Förvaltningen har idag sex öppna förskolor varav fyra är har sin verksamhet i parkleksbyggnader. Öppen förskola är en viktig mötesplats i syfte att uppmuntra och motivera till inskrivning i förskola och därmed påbörja barnets utbildning i skolväsendet. Öppna förskolan kan vara det första mötet med förskola och är ett led i arbetet med att öka inskrivningsgraden i förskolan. Det är därför av vikt att öppna förskolans personal har god kännedom om förskolans verksamhet och att en samverkan finns med närliggande förskolor.

Medföljande vuxna får möjlighet att träffa andra föräldrar och vuxna samt möjlighet att få stöd i sin föräldraroll. Det är positivt att det omnämns i programmet att verksamheten ska vara en del i det förebyggande och föräldrastödande arbetet och att det ska finnas samverkan med samt tillgång till exempelvis familjerådgivare eller socionomer. Behoven kan dock se olika ut i olika stadsdelsområden vilket är viktigt att ta hänsyn till.

Förvaltningen tycker att det är bra att programmet lyfter att innehållet i verksamheten i första hand riktar sig mot barnen och att den utformas i nära samarbete med medföljande vuxen. Samt att aktiviteter, planering och utformande utgår från besökarnas behov och närområdets karaktär.

Förvaltningens delar uppfattningen om att det är viktigt med välutbildad personal med relevant kompetens då det är en mångfacetterad verksamhet.

Det är positivt att det i programmet lyfts att kompetensutveckling av personalen ska ske regelbundet. Förvaltningen anser dock att det kan förtydligas att det kan finnas ett behov av gemensamma utbildningsinsatser i staden.

Jämställdhetsanalys

Program för öppen förskola omfattar både kvinnor och män. Förvaltningens bedömning är att detta ärende varken innebär direkta eller indirekta konsekvenser för kvinnor respektive män och någon ytterligare jämställdhetsanalys behöver inte göras.

Barnrättanalys

Öppen förskola är en mötesplats med betydelse för barns hälsa, utveckling och lärande. Program för öppen förskola bidrar till Agenda 2030:s *mål 3 – Hälsa och välbefinnande* och *mål 4 - God utbildning för alla*. Programmet bidrar även till grundprinciperna i FN:s barnkonvention om barn som individer med egna rättigheter.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Alexandra Wynn
Stadsdelsdirektör
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Lena Boman
Avdelningschef
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilagor

Program för öppen förskola

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Alexandra Wynn, Stadsdelsdirektör	2025-03-13
Lena Boman, Avdelningschef	2025-03-12